

MOBİL CİHAZLAR İÇİN ETKİLEŞİMLİ E-KİTAP TASARIM ARAÇLARI

Salih GÜMÜŞ*, **Emel GÜLER***, **Can GÜLER***, **Özlem ÖZÖGÜT ERORTA***

* Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Eskişehir

salihgumus@anadolu.edu.tr emelgoksal@anadolu.edu.tr, canguler@anadolu.edu.tr, oozogut@anadolu.edu.tr

Özet: Günümüzdeki teknolojik gelişmeler hayatımızın her alanını etkilemektedir. Bu etkilerin sonucu yayıncılık alanını da hızlı bir şekilde geliştirmektedir. Kitapların raf ömürleri azalmış ve içeriği birkaç yıl içinde yenilenmeye başlamaktadır. Artık yayıncılık basılı ortamlardan çıkarak dijital ortamlara taşınmaktadır. E-öğrenme ortamlarında etkileşimli kitapların kullanımı başlamıştır. E-öğrenme ortamında sunulan kitaplar ile hızlı güncellemeler yapılabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, ODL sağlayıcılarının ihtiyaçlarına göre bu hızlı içerik geliştirme araçlarını karşılaştıran değerlendirme çalışmasının sonuçlarını ortaya koymaktır. E-öğrenme ortamlarında etkileşimli e-kitap üretiminde kullanılabilecek iki yazılım karşılaştırılacak ve üstünlükleri /sınırlılıkları değerlendirilecektir. Apple iBooks Author ve Adobe InDesign yazılımların sunduğu etkileşim türleri ve etkileşimlerin üretim süreci incelenmektedir. Bu karşılaştırma, çıktı türleri, teknik beceri ihtiyacı, maliyet, kullanım kolaylığı ve yayınlanma ortamı kriterlerine göre yapılacaktır.

Anahtar Sözcükler: IBook, ePub, Digital publishing for e-learning, Gesture-based Computing, . Apple iBooks Author ve Adobe InDesign

Abstract:

Nowadays, technological advances have an influence on every field of our life. As a result of this influence, the publishing field is developing rapidly too. The shelf life of books has become shorter, and the contents start to be renewed within a few years. The publishing is passing from published environments into digital environments. E-learning environments have started the use of interactive books. With books provided in the e-learning environment, updates can be made quickly. In this study, softwares that can be used in production of interactive e-books in e-learning environments for tablet devices were compared. This comparison made in accordance with printout types, technical competence need, cost, ease of use and publishing environment criteria.

1. Giriş

E-kitap içinde video, ses, animasyon, simülasyon, oyun, değerlendirme araçları entegre edilebilmektedir. Eklenen çoklu ortam nesnelileriyle beraber kitaplar etkileşimli e-kitaplara dönüşmektedir. Etkileşimli e-kitapların sağladığı birçok avantaj görülmektedir. Taşınabilir olma, sadelik, etkileşimlilik, okunabilirlik, süreklilik, güncellenebilirlik, erişim kolaylığı ve kişiselleştirilebilir olma bu avantajlardan sayılabilir.

Open Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi gibi geleneksel açık ve uzaktan eğitim sunan kurumlar öğrencilerine dağıtmak için her yıl milyonlarca basılı eğitim materyali üreterek dağıtmaktadır. Bilginin üretilme ve dağıtılma aşamalarının öncesinde bile bilginin hızla değiştiği görülmektedir. Büyük kitlelere basılı kitap üretimi ve dağıtım süreci göz önüne alındığında kurumlar için oldukça maliyetli olduğu görülmektedir. Ayrıca Anadolu Üniversitesi gibi öğrenci sayısı 2 milyonu geçmiş mega üniversitelerde bir öğretim dönemi için milyonlarca kitap basılması ve dağıtılması gerekmektedir.

e-Öğrenme ortamları için üretilecek etkileşimli e-kitapların çekici, etkili ve verimli olabilmesi için kitap basım formatından farklı olarak tasarlanması gerekmektedir. Etkileşimli e-kitap içerikleri oluşturmak isteyen kurumlar için yayınlanacak üretim sürecinde tasarımın yapılacağı yazılım önemlidir. E-kitap mobil cihazlardan mı sunulacak yoksa masaüstü cihazlardan mı? Sorularını yanıtlamak gerekir. Ortam bağımsız ve çok kısa sürede üretimler yapmak için farklı özelliklere sahip e-kitap tasarım yazılımları seçilebilir. Kullanılacak yazılımların seçiminde kurumun teknik alt yapı yeterliliği önemlidir. Üretilen eğitim materyaline ve e-öğrenme tasarımına uygun yazılımlar seçilmesi verimliliği arttıracaktır. Üretim sürecinde kullanılan etkileşim araçları, çıktı türleri, dosya boyutu, üretim süresi eğitim kurumları açısından önemlidir.

Etkileşimli e-kitap tasarımında günümüzde iki popüler yazılım kullanılmaktadır. Bu yazılımlar Apple iBooks Author ve Adobe InDesign. Bu çalışmada etkileşimli e-kitap üretiminde kullanılan bu yazılımların özellikleri yer almaktadır.

2. e-Kitap Nedir?

e-kitapların temelini e-mürekkep (e-ink) kavramı oluşturmaktadır. 1997 yılında MIT Media Laboratuvarının bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Böylece e-kitap okuyucularının satışı başlamış ve bu kitap okuyucular için içerik üretimine başlanmıştır.

Uzun süredir kitapları e-kitap olarak adlandırarak elektronik ortamda görmeye başlamıştık. Başta Amazon olmak üzere firmalar e-kitap okuyucular satmaya başladılar. Hawkins (2000) 'e göre e-kitap, içeriği elektronik ortamda oluşturulmuş kitaptır. Connaway(2003) ise e-kitabı şu şekilde tanımlamaktadır. e-Kitap, hem geleneksel kitap özelliklerine benzeten hem de İnternet teknolojilerinden yararlanılarak hazırlanan elektronik bir kitap biçimidir.

e-Kitap, çeşitli türdeki monitörlerde, aygıtlarda ve kişisel bilgisayarlarda görüntülenebilir, içinde bilgi aranmasına izin verebilir.

Fidler (1998), bir çalışmada e-kitapların basılı materyallere kıyasla daha başarılı olduğunu ifade etmekte ve bunu belli sebeplere bağlamaktadır. Bunlar; taşınabilirlik, sadelik, okunabilirlik, süreklilik, uzun ömürlülük, dikey yönelme (sayfa uzunluklarının genişliklerinden fazla olması), standartlaştırma, ödenebilirlik (satın alınabilirlik), güvenilirlik ve kişiselleştirmedir.

E-kitapları okumak isteyenlerin e-kitap okuyucu cihaza, tablet bilgisayara, mobil cihaza ya da bir bilgisayara sahip olmaları gerekmektedir. Burada en önemli kıstas yayıncının e-kitabı hangi formatta yayınladığıdır. Günümüzde sık kullanılan e-kitap formatları aşağıda yer almaktadır.

- (.pdf) - PDF (Portable Document Format) - Adobe
- (.djvu) - DjVu - AT&T Lab.
- (.epub) - ePub (Electronic Publication) - International Digital Publishing Forum (IDPF)
- (.prc, .mobi) - Mobipocket
- (.azw) - Kindle - Amazon
- iBook- Apple
- Microsoft LIT – Microsoft
- (.txt) – Plain text
- (.html) – HTML

Eğer e-kitap kullanıcının sahip olduğu donanımla uyumlu bir formatta değilse kullanıcı görüntüleyemeyecektir.

Donanım desteği olarak günümüzde en sık kullanılan cihazlar: Apple iPad, Android tabanlı cihazlar, Sony Reader, Amazon Kindle, Barnes & Noble Nook. [8]

Bu çalışmada dokunmatik bilgisayar ve mobil cihazlar için geliştirilen e-kitap içerik üretimini değinilecektir.

3. Gesture-Based Computing

Son yıllarda Gesture-based Computing kavramı ortaya çıkmış ve önem kazanmıştır.[1] Dokunmatik ekranlı mobil iletişim cihazlarının hızla yaygınlaşması e-öğrenme ortamlarında içerik üretim ve yayınlama süreçlerini de etkilemektedir.

Eğitim kurumlarının yaşanan küresel rekabet ortamında yer almak, öğrencilerine kaliteli, eğitim hizmeti sunmak için bilgi ve iletişim teknolojilerinde ortaya çıkan her türlü yenilikleri eğitim sistemlerine entegre etmeye çalışmalıdır. e-kitap üretimi uzun yıllardır yayıncılık sektöründe ve eğitimde kullanılmaktadır. Mobil cihazların yaygınlaşması ve internet bağlantı hızlarının artması ile daha görsel, etkili, çekici içerikler üretilmeye başlandı.

Dokunmatik bilgisayarlar için yapılacak kitap tasarımı ve içerikteki etkileşim nesnelerinde farklılıklar ortaya çıktı. Akıllı telefonlar ve tabletler gibi mobil aygıtlar, hareket tabanlı etkileşime olanak tanıyan kullanıcı arayüzü tasarımına sahiptir. Fare ve klavyenin yerini

mobil aygıtlar doğrudan etkileşimi sağlayan kullanıcıların parmakları ve elleri almıştır. Örneğin; akıllı telefonların dokunmatik ekranındaki hareketler, kullanıcının parmaklarıyla sağlanmaktadır.

Dokunmatik ekranlı tablet bilgisayar

Wii

Gesture-based Computing teknolojisi genel olarak iki tür hareketi(gestural) kapsar. [2] Dokunmatik ekranlı aygıtlar için olan dokunma hareketi bunlardan ilkidir. Dokunmatik ekranlı aygıtlarda kullanıcılar, parmak ucu ile ekrana dokunarak hareketlerin sistem tarafından algılanmasını sağlar. İkinci tür ise hareket tanıma yeteneğine sahip aygıtlar için olanıdır. Yani Microsoft Kinect ya da Nintendo Wii gibi teknolojilerde dokunma olmadan doğrudan kullanıcının hareketlerini uzaktan algılayan bir sistem geliştirilmiştir.

4. Etkileşimli e-Kitap Üretimi İçin Adobe Indesign ve Apple iBooks Author Kullanımı

Kitaplar, basılı ortamdaki dijital ortama dönüştürülürken tasarımının değişmesi gerekmektedir. Etkileşimli e-kitapları, basılı formattan farklı olarak tasarlamak ve üretmek çeşitli yazılımlar aracılığıyla yapılmaktadır. Tasarımda yapılacak değişimde etkileşimlilik, görsellik, okunabilirlik vb. özellikler göz

önüne alınmalıdır. Üretim sürecinde kullanılan etkileşim araçları, çıktı türleri, dosya boyutu, üretim süresi eğitim kurumları açısından önemlidir. Üretilecek eğitim materyaline ve e-öğrenme tasarımına uygun yazılımlar seçilmesi verimliliği arttıracaktır. Bu süreçte etkileşimli e-kitap tasarımı yapılırken, kurumlar ilk olarak e-kitapları hangi ortamda yayınlacaklarına karar vermelidirler. Bu hizmete öğrenenler hangi cihaz(lar) üzerinden erişecekleri göz önünde bulundurulmalıdır.

E-öğrenme ortamı için içerik geliştiren kurumlar gelecekte çok yaygınlaşması beklenen dokunmatik ekranlı mobil bilgisayarlar için eğitim materyalleri geliştirmeye başlamışlardır. Etkileşimli kitaplar ve oyun tabanlı eğitim içerikleri örnek olarak verilebilir.

Günümüzde e-öğrenme içerikleri, mobil araçlar düşünülerek de tasarlanmaya başlamıştır. Artık öğrenenler bilgilere “tık”layarak değil, dokunarak ulaşmaktadırlar. Dokunmatik ekranlı cihazlarda artık “Mouse” işlevini yitirmiş, onu yerini öğrenenin parmakları almıştır. Öğrenen parmağını ekrana dokundurduğu zaman cihaz bu hareketi algılayarak, işlemleri gerçekleştirir. Bu parmak hareketleri göz önünde bulundurularak tasarlanacak e-öğrenme içerikleri, öğrenenlere farklı etkileşim olanakları sunabilir. Dolayısıyla hareket tabanlı bilgi işleme (Gesture-based Computing) teknolojisi, öğrenenler için daha doğal bir öğrenme ortamı sağlayarak onların öğrenmelerine kalıcı bir etki sağlayabilir.

Etkileşimli kitap hazırlamak için günümüzde kullanılan iki popüler yazılım: Adobe firmasının Indesign ve Apple firmasının iBooks Author yazılımları kullanılmaktadır. Bu yazılımlar dışında e-kitap üretimi için farklı yazılımlarda bulunmaktadır.

Adobe Indesign ve Digital Publishing Suite:

Adobe Indesign yazılımı kullanılarak e-kitabın içeriği oluşturulmaya başlanır. Burada her ünite yarı belgelerde oluşturulabildiği gibi aynı belge içinde de oluşturmak mümkündür. Hazırlanan belgeler yayınlamak için folio oluşturmak gerekir.

Folio Producer araçlarını kuran herkes, bir folio oluşturup diğer kişilerle paylaşabilir. Bir özel görüntüleyici uygulaması oluşturup Apple App Store, Google Play veya Amazon Appstore'a göndermek için, Digital Publishing Suite Professional veya Enterprise aboneliğine ya da Creative Cloud üyeliğine veya Tekli Sürüm lisansına sahip olmanız gerekmektedir.

Dashboard'da, Professional ve Enterprise abonelerinin folio yayınlamak ve özel görüntüleyici uygulamaları oluşturmak için ihtiyacı duyduğu araçlar bulunur. Folio Producer'ı kullanarak folio üzerinde son rötuşları yaptıktan sonra folionuzu yayınlayın. DPS App Builder'ı kullanarak Apple App Store, Google Play veya Amazon Appstore için özel görüntüleyici uygulamaları oluşturulabilir.

Professional veya Enterprise aboneleri folio yayınlayabilir ve özel görüntüleyici uygulamaları oluşturabilir. DPS abonesi değilseniz, tek nüshalı görüntüleyiciler yayınlamak için Creative Cloud üyeliğinizi veya Tekli Sürüm lisansınızı kullanabilirsiniz. *Maaliyetler:* [Ücretsiz] InDesign CS5 veya üzeri bir sürüm sahibiyse, dijital yayıncılık araçlarını ücretsiz yükleyebilirsiniz. Foliolar oluşturabilir, bunları bilgisayarınızın masüstünde veya mobil aygıtlarda önizleyebilir ve diğer kişilerle paylaşabilirsiniz. Yalnızca folio yayınlamak ve mağazalara gönderebileceğiniz özel görüntüleyici uygulamaları oluşturmak istediğinizde ücret ödersiniz.

[Tekli Sürüm] Tekli folio içeren özel bir tablet uygulaması oluşturmak için, bir kereye mahsus olmak üzere belirli miktarda bir ücret ödememiz gerekir.

[Professional Edition] Professional Edition aboneliğine sahip olduğunuzda, sınırsız

sayıda özel görüntüleyici uygulaması ve folio oluşturmak için aylık bir ücret ödememiz gerekir. iPad için tekli folio uygulamaları veya çoklu folio uygulamaları oluşturabilirsiniz. Android, Amazon ve PlayBook platformları için çoklu folio uygulamaları oluşturabilirsiniz. Ayrıca iPad ve Amazon mağazaları için çoklu folio abonelik uygulamaları da oluşturabilirsiniz. Professional Edition sahibi olduğunuzda, kullanıcı verilerini izlemek üzere temel analiz raporları alırsınız.

[Enterprise Edition] Enterprise Edition, Professional Edition aboneliğinde bulunan tüm özelliklerin yanı sıra, Görüntüleyici Kullanıcı Arabirimini özelleştirme, özel yetkilendirme sunucuları ve şirket içi kurumsal uygulamalar oluşturma ve ayrıntılı analiz raporları alma özelliklerini de içerir.

Şekil1. Adobe Indesign ile İçerik oluşturma süreci[13]

Apple iBooks Author yazılımı ile e-kitap oluşturulabilmektedir. iBooks Author ile Mac için (.iba) uzantılı belgeler, iPad için (ibooks) uzantılı belgeler oluşturulmaktadır. Hazırlanan kitaplar yalnızca MacOS işletim sistemi üzerinde çalışan okuyucularda ve Apple iPad tablet bilgisayarlarda çalışmaktadır. Kitabı PDF dosyası olarak dışa aktarmak mümkündür ancak hazırlanan kitap içindeki etkileşimlerin bir çoğu çalışmayacaktır. Bu en önemli dezavantaj olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat diğer taraftan sunmuş olduğu şablon sayfalar ve kullanımı kolay sayfa tasarım araç paneli sayesinde tasarımcılara kolaylık sağlamaktadır.

Hazırladığınız kitabınızdaki bir sayfaya Metin, şekiller, tablolar veya grafikler ekleyebilirsiniz. Bunun dışında etkileşimli nesneyi eklemek için bazı araçlar

sunmaktadır. Galeri, ses ve film dosyaları, değerlendirme aracı (Etkileşimli çoktan seçmeli bir soru ya da hedefe sürüklemeli sorular), Adobe Keynote ile oluşturulan slayt sunuları, etkileşimli görüntü, okuyucuların kullanabileceği 3B COLLADA (.dae) dosyası, kayan kenar, açılır kutu, html5 dosyaları ekleyebilirsiniz.

Hazırladığınız tüm kitapları ya da yalnızca bir kısmını iPad üzerinden görebilirsiniz.

Hazırlanan kitabı iBookstore'da yayımlanması için gönderebilir ya da onu çeşitli biçimlerde dışa aktarabilir ya da kendiniz dağıtabilirsiniz. iBookstore'da yayımlayabilmeniz için;

Bir Apple kimliğine sahip olunmalıdır. (iTunes Store'da alışveriş yapmak, iCloud'da oturum açmak ve daha birçok şey için kullanabileceğiniz bir kullanıcı adı). Ücretsiz veya ücretli kitap hesabına (Free Books

Account veya Paid Books Account) kaydolunmalı. (Hesaba kaydolma ücretsizdir.)

Ücretsiz kitap hesabı (Free Books Account): Yalnızca ücretsiz kitaplar sunacaksınız, ücretsiz kitap hesabı yaratılabilir. Ücretsiz kitap hesabı yaratır ve kitap satmaya karar verirseniz, ücretli kitap hesabı (Paid Books Account) yaratmanız gerekir.

Ücretli kitap hesabı (Paid Books Account): iBookstore'da kitap satmak için, ücretli kitap hesabına (Paid Books Account)

gereksininiz vardır (isterseniz kitapları ücretsiz sunmaya devam edebilirsiniz).

Ücretli kitap hesabında, iBookstore'da sattığınız kitapların ödemelerini alabilmeniz için banka ve vergi bilgilerini sağlamanız gerekir.

Kısaca ücretsiz yayın yapabileceğiniz gibi hazırladığınız kitapları ücretli yayınlama şansına da sahipsiniz.

	Adobe Indesign	Apple iBooks Author
Çıktı Türleri	Adobe PDF (Interactive) / Adobe PDF (Print) /EPS ePUB / FLA / SWF /HTML JPEG /XML	<ul style="list-style-type: none"> • iBooks (iPad için) • PDF • .iba (Mac için)
Teknik Yeterlilik	Temel düzeyde bilgi ve beceriye ihtiyaç vardır	Temel düzeyde bilgi ve beceriye ihtiyaç vardır
Yazılım Maliyeti	~\$1.000	Ücretsiz
Diğer Yazılımlarla Entegrasyon	Adobe Photoshop Adobe Illustrator Adobe Acrobat Adobe Flash Professional	iTunes iPhoto GarageBand
Kullanım Kolaylığı	Temel düzeyde bilgi ve beceriye ihtiyaç vardır	Kolay kullanım arayüzü ve hazır kitap şablonları sunulmakta
Yayınlanabildiği Ortamlar	Bütün tablet bilgisayarlarda	Yalnızca iPad
İşletim Sistemi	Windows + Mac OS	Yalnızca Mac OS

Tablo 1. Adobe Indesign & Apple iBooks Author yazılımlarının özellikleri

Tablo 1'e göre belli kriterlere göre özellikleri listelenmiştir.

Çıktı Türleri: Adobe Indesign yazılımı ile birçok çıktı türü alabilirken iBooks Author yazılımı ile sadece PDF, TXT ve yalnızca iPad ile izlenebilen iBooks türünde çıktılar alınabilmektedir.

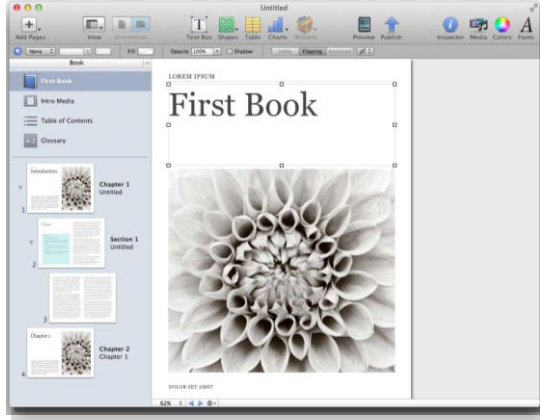
Teknik Yeterlilik İhtiyacı: Her iki program için de temel düzeyde bir eğitim almak gereklidir.

Maliyet: iBooks Author yazılımı hem satın almada hem de oluşturulan etkileşimli e-kitapları yayınlamada ücretsiz bir programdır. Oluşturulan etkileşimli e-kitaplar iBookstore'a ücretsiz olarak yüklenebilir. Yalnızca yükleme yetkisine sahip olmak için

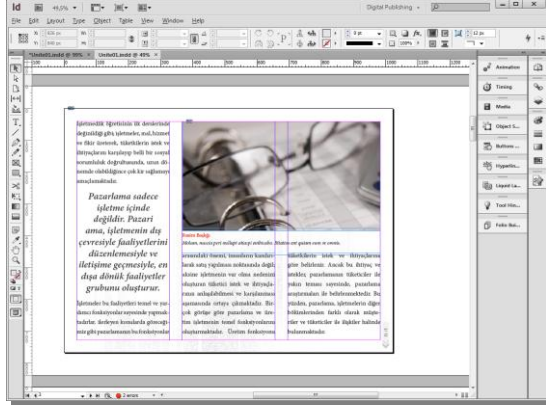
Yıllık 100 \$ 'a civarı bir ücret ödemesi yapmak gerekir.

Adobe Indesign yazılımı ise belli bir ücret karşılığında satın alınarak kullanılabilir. Bu yazılım ile oluşturulan etkileşimli e-kitaplar da Apple Store, Android Market, BlackBerry App World gibi platformlara ücretsiz olarak yüklenebilir. Adobe Digital Publishing sunucularında yayınlamak için yayın başına ücret ödenmesi gerekmektedir.

Kullanım Kolaylığı: Apple iBooks Author, Adobe Indesign'a göre daha basit ve sade bir ara yüze sahiptir. Bu da kullanıcıya, daha kolay bir kullanım ortamı sunmaktadır. Aşağıdaki şekilde (Şekil 2.ve Şekil 3) her iki programın kullanıcı ara yüzü görülmektedir.

Şekil 2. iBook Author ekranı

Şekil 3. Indesign ekranı

Yayınlanabildiği Ortamlar: Adobe Indesign yazılımı ile oluşturulan etkileşimli e-kitaplar Apple iPad, Android, ve BlackBerry PlayBook tabletleri dâhil çok sayıda mobil cihaz ile kullanılabilir. Fakat Apple iBooks Author yazılımı ile oluşturulan etkileşimli e-kitaplar sadece Apple iPad ile izlenebilmektedir.

5. Sonuç

Her iki programın çıktı türleri incelendiğinde, Adobe Indesign yazılımının çıktı türü açısından daha zengindir. Bu özellik açısından Adobe Indesign'ın daha tercih edilebilir olmasını sağlamaktadır.

Yazılımların teknik beceri ihtiyacı karşılaştırıldığında Adobe Indesign

programının daha fazla teknik bilgi gerektiren bir program olduğu görülmektedir. Apple iBooks Author ise kullanıcılara daha basit ara yüz sunmaktadır. Bunun da kullanıcılara daha kolay bir kullanım sağladığı görülmektedir.

Adobe Indesign yazılımı ücretli, Apple iBooks Author ise ücretsiz sunulan bir yazılımdır. Bu iBooks Author için avantajlı bir durum olabilir. Fakat iBooks Author yazılımını kullanabilmek ve üretilen çıktıları görebilmek için de Mac bilgisayar ve iPad gerekmektedir. Adobe Indesign yazılımı ile üretilen çıktılar ise tüm tablet cihazlarda (Android, iPad, BlackBerry) ve artık iPhone'da izlenebilmektedir. Bu da Adobe Indesign'ın kullanım alanının yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Yayınlama süreci ve maliyeti açısından yazılımlar farklılık göstermektedir.

Sonuç olarak her iki yazılımın hem üstün yönleri hem de sınırlılıkları bulunmaktadır. Etkileşimli e-kitap üretimi yapacak olan kurumlar bu yazılımları kendi ihtiyaçlarına göre seçmeleri gerekmektedir. Etkileşimli kitap tasarlamak ve üretimi yapmak isteyen üreticiler, ilk olarak oluşturacakları e-kitapları hangi ortamda yayınlayacaklarına karar vermelidirler. Daha sonra yazılımları kullanabilecek, teknik bilgi donanımlı kişiler ile tasarımlarını gerçekleştirmelidirler.

Kaynaklar

[1] Horizon Report. (2012). Retrieved 2012, April 23 from <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/HR2012.pdf>

[2] Coulton, P. (2011). Gesture Based Computing. Retrieved 2012, April 23 from <http://www.slideshare.net/MysticMonkey/gesture-based-computing>

[3] Hawkins, D.T. (2000). "Electronic books", Online 24 (4): 14-25.

[4] Connaway, L. S. (2003). "Electronic Books (eBooks): Current Trends and Future Directions." DESIDOC Bulletin of Information Technology 23,1 (January):13-18 Retrieved 2012, May from <http://www.oclc.org/research/publications/archive/2003/connaway-desidoc.pdf>

[5] Fidler, R., (1998). Electronic Books: A Good Idea Waiting For the Right Technology, Future of Print Media Journal, 1-6.

[6] Adobe InDesignCS6, Retrieved2012, May <http://www.adobe.com/products/indesign.htm>

[7] iBooks Author, Retrieved 2012, May from <http://www.apple.com/ibooks-author>

[8] <http://socialcompare.com/en/comparison/comparison-of-e-book-formats-for-e-readers>

[9] http://en.wikipedia.org/wiki/Digital_rights_management

[10] <http://ebookarchitects.com/conversion/formats.php/>

[11] http://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_e-book_formats

[12] http://news.cnet.com/8301-17938_105-20009738-1/kindle-vs-nook-vs-ipad-which-e-book-reader-should-you-buy/

[13] http://help.adobe.com/tr_TR/digitalpubsuite/using/digitalpubsuite_help.pdf

[14] McKesson N., Witwer A. (2012). Publishing with iBooks Author An Introduction to Creating Ebooks for the iPad, O'Reilly Media.